

REDACTIUNEA.
Administrația și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 39.
Scrierile nefracate nu se primesc. Manuscrisurile se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 în Viena: M. Dukas Nachr. Anz. Augenthaler & Emerich Lechner.
 în Budapesta: Schallert, Rudolf Boase.
 în Galați: Nachr. Anton Oppalik.
 în Brașov: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. în Hamburg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o secă garmond pe o coloană 6 or.
 — Publicări mai dese după tarife și învoială.
RECLAME pe pagină a 8. a o săptămână 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrația, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 227.

Brașov, Joi 12 (25) Octombrie.

1900.

Politica lui Szell și Germanii.

Indată după-ce a ajuns ministru-președinte, Coloman Szell a fost prezentat de amicii săi între altele și ca amic al Germanilor. Ne aducem aminte, că, curând după-ce și-a format cabinetul, Szell a arătat velleitatea de a lua sub scutul său pe Sașii ardeleni conform principiilor de guvernare, ce le-a desfășurat în declarațiunile sale, cărora le pusese vîrf cu devisa lui cunoscută. Atunci deputații sași au trimis o delegație din sinul lor la dînsul, căreia ministru-președinte i-a promis, că va fi cu deosebită luare aminte față cu interesele de cultură ale poporului sășesc din Ardeal.

A trecut un an și opt luni, de când a făcut acele declarații și promisiuni. Dîr zadarnică a fost așteptarea, că aceste se vor realiza și astăzi presa germană independentă din imperiu se vede nevoită a constata, că Germanii din Ungaria și Transilvania s'au înșelat în speranțele lor și că în deșert s'au încredut multă vreme în sentimentele cavaleresci și în voința leală și cinstită a noului prim-ministru.

Una din amintirile foi, „Leipziger Neueste Nachrichten“, a scris de curînd un articol sub titlul „Campania d-lui Szell în contra Germanilor din Ungaria“. Din acest titlu chiar se vede pînă unde au ajuns lucrurile după un an și opt luni de guvernare a „amicului Germanilor“. Espunerile, ce le face foia din Lipsca asupra situațiunei Germanilor în Ungaria merită a fi remarcate. De aceea vom să redăm pe scurt cuprinsul lor.

Mai întâi arată autorul articolului, cum a știut să se introducă Szell și să se recomande cu devisa sa nu numai înăuntru, ci și față cu străinătnea germană, care — dice — ușor lasă a fi amăgită prin astfel de apucături ale guvernelor ungarești și crede prea bucuros ceea ce i-se spune, prin pressă, la

banchete sau în călătoriile elegant pregătite ale vizitatorilor din Germania, de cătră în tot-deuna cavalerescii Maghiari și semi maghiari.

Dacă ieri colo s'aude, că prin sistematica prigonire a nemaghiarilor, cari fac două treimi a populațiunei — continuă autorul — se întăresc numai nisuițele centrifugale în țară și printr'asta se micșorează în mod îngrijitor valoarea alianței Ungaria, atunci cei din Germania sunt prea aplecați a considera aceasta ca pesimism.

„De aceea manevra lui Coloman Szell a reușit de-ocamdată. Renumele său a ajuns să fiă stabilit în anumite „cercuri competente“ și el pôte acum să trăiască politicesc ușor din capitalul acestui renume; scutit printr'o devisă liberală-europenă, intabulată la puterile amice, el pôte să dirigeze mai departe afacurile publice în mod șovinist-asiatic, cum a făcut'o mai înainte baronul Banffy, dîr fără frumosul credit, ce și l'a câștigat d-l Szell. Acum se pôte presenta, cel puțin în interior, necombătut de opiniunea publică maghiară, ca Banffy al doilea, cel mai mare, căci antecesorul său a guvernat numai în semnul forței, aceasta însă pune în serviciul său forța și viclenia.“

Vorbesc apoi autorul articolului foiei germane despre cestiunea maghiarisării numelor localităților, care s'a pus în lucrare sub Szell, și arată hotărîrile luate de orașele locuite de Sașii din Ardeal. Ar trebui să credem, dice, că ministru Szell va ține sîmă de aceste hotărîri. Dîr el ne lasă de tot puțină speranță, că va săi să facă cât de puțin desul legii, dreptului istoric și echității. Căci acest discipul al iesuiților se demască din dî în dî tot mai mult, ca acel Banffy, care e decis să calce în picior „lege, drept și dreptate.“

După acesta foia germană enumeră păcatele comise contra germanismului în timpul cel mai recent de cătră ministru-președinte, cum

este și ordinul prin care a interzis ca în orașul Oedenburg din Ungaria să se mai dea în viitor concesiuinea vr'unui director de teatru pentru reprezentații în limba germană etc.

În fine dice, că cursul cel mai nou szellist totuși nu va avé succesul așteptat de șeful guvernului, căci acum se ridică și Șvabii din Bănat să și apere naționalismul lor german etc.

D-l Col. Szell n'are cuget curat față cu Germanii și cu naționalitățile, dîr — dice, voindu-le rău, prin acesta adeseori le va pregăti binele. Decî în sensul acesta îi urază să lucreze tot numai așa înainte!

Este remarcabilă această voce germană, pentru-că dovedesce, că cu tot optimismul „cercurilor competente germane“, totuși adevărul a străbătut și în Germania, unde au început să cunoscă în cercuri tot mai largi falsitatea și tertipurile primejdioase ale politicei dominante maghiare.

Szell despre administrația.

Comisiunea financiară a detei a desbătut alaltăeri budgetul ministeriului de interne. Cu ocazia acesta a luat cuvîntul și ministru-președinte Szell, pentru a face o sumă de declarațiuni și a-se pronunța mai ales despre administrația.

Înainte de tôte el a declarat, că portofoliul internelor îl va ține încă. Nu că dîr n'a putut, ci n'a vrut chiar să dea acest portofoliu altui bărbat.

Vorbi apoi despre reforma administrației răspunzînd imputărilor, că pînă acum n'a făcut nimic. Reforma administrației, dice Col. Szell, trebuie să se facă așa, ca ea să fiă bună, urgentă, pentru popor puțin costisitoare și în primul rînd să fiă națională maghiară. (Vii aprobări.) Indată ce va puté, are să și espună părerile în privința acesta. Afacerea însă n'a ajuns încă în studiul, ca să se pronunțe înaintea comisiunei cu precisiunea, care o reclamă importanța cestiunei. Fiind-că n'are de gînd să prezenteze dietei actuale proiectele de reformă administrative, crede a fi pretimpuriă

o discussiune a lor, la timpul său însă va utiliza de publicitate, înaintea de ce ar fi pregătit proiectele.

Recunoșce și vorbitorul, că materialul cuprins în ordonanțele administrației este complicat; recunoșce și aceea, că și pe lângă sistemul numirii, administrația pôte să fiă rea, ea însă fără acest sistem nu pôte fi grabnică, cu atât mai puțin națională. „Trebuie să ne dăm silința, ca reforma să nu coste prea multe jertfe, să pôte însă aștepta, ca ea va urca cheltuețile în schimb însă va spori și percepțiunile.“

Doresce și d-l Szell să se facă alegeri curate, își va da chiar silința, ca legea despre judicatura curiei să se esecute în spiritul ei adevărat.

Privitor la dreptul de intrunire și de reuniuni se va sili să valideze în practică principiul, de a-se scuti interesele mari ale statului și libertatea individuală deopotrivă.

Revenind érași la administrația spune, că pregătind pas de pas reforma ei, se va nisui a vindeca gradat relele. Una din relele principale este îngrămădirea procedurii sripturistice atât la centru, cât și în provincii. Aici a voit să ajute mai întâi. Printr'o ordonanță din 18 puncte a provocat atențiunea ministeriilor la revisuirea regulamentelor esistente, și pentru-ca și în provincii să simplifice administrația, a trimis un funcționar din centru la un șșpan distins, și acolo, la fața locului, a adunat materialul corîspunzător, care tocmai acum se află în lucrare. Pe baza acesta va simplifica pe cât va fi posibil administrația, parte prin lege, parte prin ordinațiuni. Făcînd astfel, va pregăti și administrația de stat și se vor face de altă parte corecturi, pînă când reforma proiectată va fi realizabilă.

Complotul contra Regelui Carol.

(Din rechisitoriul definitiv al primului-procuror M. Miculescu).

— Fine. —

Am dîs, că acești ómeni din supremul comitet macedonean compun o adevărată asociațiune de rău-făcători, și afirmațiunea o ilustrăm cu înseși actele scrise ale acestor triști asociați, din care se pôte vedé, că de puțin îi costă viața unui om și, în

FOILETONUL „GAZ. TRANȘ.“

Părerea unui străin

asupra cestiunei israelite în România.

(Urmare.)

Din tôte familiile mari evreesci de ađi, nu există una singură, care în ramura bărbătescă să aiba sînge amestecat. Chiar puținele familii de bancheri mari, cari s'au botezat (din motive, pe cari nu le cunosc) cum sunt familiile Erlanger, Oppenheim etc., rămîn și după acesta pur evreesci și ca nu cum-va să credeți, că spun palavre în vînt, vă rog să luați o carte oficială demnă de încredere, de pildă: *Yewish Year Book*, capitoul asupra nobleței evree a Angliei; veți vedé, că pînă în ziua de ađi nici un singur bărbat din aceste familii — nici măcar un fiu mai tînăr, — nu se căsătorește cu o creștină; și că dintre fice numai puține — însă în acest cas cu o înțeleptă alegere a celor mai înalte cercuri de curte — au trebuit să se sacrifice pentru cauza

sfântă, în brațele creștinilor pe jumătate maimuțe. Faptele fiind limpezi și sprijinite de documente, puteți constata aici atitudinea întregii națiuni evree, față de amestecul cu Neevreii.

Ce-i drept, în cercurile burgheze sunt bărbați Evrei, cari se căsătoresc cu Neevreice; totuși numărul e cu totul minim și în mai multe asemenea casuri am avut prilegiu să constat cu ce sentiment sigur pentru rassă, acești Evrei, cari fac în mod ostentativ căsătorii mixte, își aleg „creștinele“ lor din familii, cari sunt mult infectate cu sînge evreesc.

Noi europenii nu băgăm în sîmă astfel de lucruri; Evreul nu pierde nici-odată din vedere, din lîgînă pînă la mormînt, interesele rasei sale.

Vețeți, dîr, că ideea generoasă de-a asimila prin contopire colonia d-v. ovrească, ar fi în același timp vătămătoare și ilusorie.

Voi, Români, ați puté să înălțurați ultimele bariere; Evreii însă, nu le vor înălțura nici-odată. Aceasta ni-o dovedesce fiă-care pagină a istoriei lor.

Urmarea unui astfel de donchișotism politic ar puté fi numai acesta: peste oâte-va generațiuni nu ar mai exista în România decăt o singură rassă, numărósă și cu totul curată, aceea a Evreilor; tot restul populației ar fi (cel puțin în cercurile așa dîse mai bune, mai cultivate, și conducătoare în politică) un haos de bastarđi mai mult sau mai puțin jidoviți. Un popor românesc de sigur, că n'ar mai exista, ci într'o nouă Palestină, o minoritate foarte numărósă de Evrei puri ar oprima cu omăni de fier pe noii Cananiți și i-ar exploata în mod sîbatic. Și pe ieri pe colo s'ar arăta câte un nobil profet evreu: óre Dumneđu nu va pune capăt „orgoliului celor mândri și nu va umili vanitatea celor puternici, ca un bărbat să fiă mai scump ca aurul fin și un om să prețuiescă mai mult oa monede de aur“; dîr mă tem, că frații lui îl vor asculta tot așa de puțin, cum l'au ascultat odinioară pe Isaia.

* * *

Mult stimat Domnule Redactor! Cum ați băgat de sîmă, scriu *au courant de la*

plume. M'am întors tocmai acum dintr'o lungă absență și sunt silit să plec mîne érași! Imi lipsesce timpul de-a revisui oele ce am a vă spune și de-a corecta stilul. Totuși arđetórea mea simpatia pentru patria d-vóstră și temelia solidă — căștigată din studii serióse științifice — a convingerii mele cu privire la problema evree, imi garantéază, că veți ceti nu fără interes espunerile mele nesistematisate.

Mă rog la Dumneđu din tótă inima, să dea acestor espuneri óre-care putere de convingere.

Să mai scot incheiările celor spuse de mine? Nu-i așa? Nu-i nevoie. Jos persecuțiunile în contra Evreilor! Jos cu prejudeciile absurde medievale! Jos cu disprețul social și animositatea personală! Acordați Evreilor tótă protecția legală, pe care o acordați tuturor străinilor; afară de asta, dați-le, ca vechi locuitori ai țării, privilegiu mai mari; lăsați-i (deóre-ce nu mai puteți împiedeca acesta) să lucreze pe câmpul comercial și industrial — (dîr controlați-i bine cum lucrează!), nu le dați însă dreptur

Teatru german în Braşov. D-l director Leo Bauer din Sibiu ne comunică, că va începe ciclul de reprezentanţii cu trupa sa teatrală aici în Braşov cam pe la 30 ori 31 Octombrie st. n. Abonamentele se pot face în orele obișnuite în cancelaria teatrului din casa de concerte.

Ciangăii din Bucovina, care au fost aduși de guvernul unguresc, ca să colonizeze cu ei Bănatul, care va să dăoă să-l maghiarizeze, sunt foarte nemulțumiți cu starea lor, după cum i-se raportază lui „Magyar Szó” din Panciova. Întreprinderea guvernului unguresc cu colonizarea lor a făcut un desăvârșit fiasco. Coloniștii ciangăii nu numai, că nu pot împlini dorința guvernului, ci sunt chiar firm deciziți de a se întoarce în Bucovina, de unde i-au adus promisiunile fraților lor. Sute de familii, cu traista și băta, au pornit deja acolo. Corespondentul numitei foi ia la refac pe guvern pentru paguba cea mare, ce dăce, că se cauzază intereselor țării prin emigrarea lor, adăugând, că prin această emigrare aspirațiunile Românilor și Sârbilor din Bănăt se întăresc și rezistența lor în contra maghiarizării se mărește.

Catechisare în limba sârbescă. Sâmbăta trecută, în 24 Octombrie, s'a ținut în adunarea membrilor magistratului orașenesc dela Seghedin o ordinațiune a ministrului de culte Wlasios, prin care se declară, că în școlile sârbesci în decursul acestui an se pōte propune religiuinea în limba sârbescă. „Egyetértés” dăce, că ordinul acesta a produs „mare sguduire” în adunarea orașenescă, mai ales fiind-că într'o ordinațiune de mai înainte ministrul a declarat hotărît, spune fōia kosuthistă, că în școlile sârbesci limbă de propunere numai cea maghiară pōte fi. Aceeași fōia mai spune, că cetățenii Seghedinului în urma ordinațiunei ministrului au hotărît, ca în magistratul orașului să subtragă bisericii sârbesci ajutorul și numai atunci să i-l dea din nou, decât în școlă sârbă se va propune numai în limba sârbescă. — Va să dăce ministrul a permis „pentru acest an” a se catechisa elevii în școlă sârbescă în limba lor maternă, ăr magistratul orașului li-a subtras ajutorul ce se da bisericii sârbesci pentru a-și susține școlă.

Măceluri în Armenia. Din Constantinopol se telegrafază lui „Petit Bleu” din Paris, că Musulmanii au prădat, violat și măcelărit timp de trei zile împrejurimile orașului Diarbekir, fără ca trupele turcesci să intervină. Opt sate armenesci au fost distruse.

Cererea de grațiare a voiașilor Papp Béla și Zsoldics Mihály osândiți la mōrte e înaintată deja la Majestatea Sa. Curia a recomandat pentru grațiare numai pe Zsoldics Mihály. Ministrul de justiție n'a schimbat nimic în hotărîrea senatului de grațiare, ci a înaintat'o simplu Monarhului.

Incurcăturile în China.

Am semnalat erl, că pressa englesă salută cu satisfacțiă convențiă germano-anglesă. Tot așa și pressa germană, care apreciază convențiă ca pe un act merit a forma cheia la rezolvare a cestiunei chineze, firesce însă numai decât tōte puterile vor accepta principiile fundamentale cuprinse în convențiă.

Se dăce, că Austro-Ungaria și Italia sunt de acord cu convențiă, ăr America să fi declarat deja, că primește principiile cuprinse în convențiă. Mai rămâne declararea Franței și Rusiei, a oăror atitudine până acum e îndoiōsă. La alt loc arătăm, că de neplăcut a surprins convențiă pe cei din Rusia și cum judecă pressa rusescă acest coup diplomatic.

„New-York Herald” publică un articol foarte important prin care arată, că Rusia e pe cale de a se retrage din concertul puterilor. După telegrame din Petersburg, Rusia ar fi hotărît să ducă o politică personală față de China. Rusia n'a dat nici-odată multă importanță acțiunei comune cu ce-

lelalte puteri și acum va declara, că nu pōte urma politica răsboinică a unora din puteri și va căuta să se înțelgă cu China, fără a ține seamă de scopurile pe cari le urmăresc celelalte puteri, în special Germania.

Același djar află din Hong-kong, că insurgenții au ocupat poziții foarte tari în apropiere de Huişau, unde își au cuartierul general. Șefii insurecției, probabil partizanii de ai lui Konghinvais, au lansat o proclamațiă în care spune, că China a fost lăsată la discrețiă dușmanilor săi, stare de lucruri pentru care numai Mandarinii sunt vinovați. Un detașament de insurgenți a pornit spre Nord în direcțiă spre Canton.

„Agențiă Reuter” află din Tien-Cin, ou data de 19 Octombrie, că după scrierile din Paotingfu aliații, sosind acolo, au găsit orașul ocupat de colōna franceză care se află acolo dela 15 Octombrie. Deși colōna franceză a fost avangarda trupelor aliate, Germanii și Englesii sau arătat foarte indispuși de succesul anticipat al Francezilor.

Curierii chineși asigură, că Germanii și Francezii au săvârșit multe prădăciuni în mersul lor și că au incendiat mai multe sate.

După scrierile dela 18 Octombrie, primite de Agențiă „Havas” din Peking, Paotingfu a fost ocupat de o colōna franceză sub comanda generalului Bailloud, înainte de sosirea colōnei internaționale, care venea dela Peking.

Cio Ceu, care era ocupat de 200 de soldați ai lui Li-Hung-Ciang a fost evacuat pe o simplă somațiune a unui căpitan francez.

Germanii în Paris.

Multora dintre vizitatorii expoziției din Paris li-au bătut la ochi faptul, că de astă-dată expozițiă a fost cercetată de foarte mulți Germani. Diarele franceze și cu deosebire „Figaro” în numărul său mai recent se ocupă în mod prietinos cu Germanii, care au vizitat expozițiă, scriind între altele următoarele:

Astă-vară, cei mai mulți, cari au vizitat expozițiă, au fost Germanii de clasa de mijloc a societății. Familii întregi cercetau expozițiă, palatele, avenue-le și pe timpul prânzului restaurantele mai efine erau tōte ocupate de ei. În aceste restaurante era raritate, decât la a treia seu a patra masă se audea vorbindu-se limba franceză, pe când la celelalte se vorbea tot numai limba germană. Acum pe toamnă ne-au vizitat expozițiă și societatea mai de frunte din Germania. Cei mai mulți n'au vorbit limba franceză. Totuși, mulțămită bunăvoinței chelnerilor și servitorilor, s'au putut înțelege.

Înainte de asta cu vre-o 10—11 ani n'ar fi mers lucrul așa de neted. Atunci i-ar fi desprețuit pe Prusi, s'ar fi făcut, că nu le înțeleg limba și în fine socotelile lor le-ar fi pipărat. Prin anii înainte de 1870 iubeam mult pe Germani. Învățam unii dela alții și omeni mari ni-i admiram și laudam împrumutat. După acesta a izbucnit răsboiul din 1870, care de-odată a rupt relațiunile amicale și inimicițiile au rămas și după răsboiul, cu tōte că Germanii numai decât ne-au atins mâna de împăcare. Ei au luat răsboiul, ca și duelul, după ce s'au sfârșit ostilitățile, părțile inimice se împacă. Noi însă n'am luat și nici ați nu luăm așa lucru, acesta este cauza, că nici după 30 de ani nu ne putem înțelege.

Autorul rândurilor de mai sus vorbește cu mare însuflețire despre împăratul Wilhelm II, apoi încheie astfel: Ore va veni un Augustus, un Antonius, seu un Marc Aureliu, care să vindece ranele, pe cari le-a cauzat Attila?

Pot să fiă femeile medici?

Nu puțină senzațiă a produs soirea, că renumitul profesor universitar dela clinica din Viena *Nothnagel*, a pretins, ca o domnișoră, care era înscrisă în tōtă regula ca studentă în medicină, să părăsească sala, alt-

fel el nu-și începe prelegerea. Casul era pentru mulți neexplicabil, mai ales, că *Nothnagel* e onoscut ca aderent învăpăiat al emancipării femeii. Explicarea procederei sale însă a dat'o însuși *Nothnagel*, care trecând zilele aceste prin Budapesta, a declarat următoarele consilierului sanitar Dr. Hertzka:

Recunosc, că mișcarea pentru emancipare a femeilor și nisuințele lor de a-și câștiga calificatiă mai înaltă, și-au avut cauzele lor. Era mai mult o cestiune de pâne pentru fetele sêrace, cestiune, care dăce și eu, că trebuie sprijinită, chiar prin legislațiune. Nu vorbesc despre modalități și mijlōae, căci m'ași estinde prea departe. Sunt amicul educației mai înalte a femeii. Ele să învețe chiar așa ca bărbații, să se dedice literaturii, esteticei, sciințelor naturale și altor studii, ce aparțin progresului și culturii generale.

Dăr pe cât de hotărît pășesc în interesul educației superioare a femeii, tot așa de neîmpăcat adversar sunt la aceea, ca femeile să pășescă pe cariere, cari recer studii specialiste. Eu prețuesc femeia în grad mult mai mare, căci ea este, care ne auresce viața; ea este poezia și idealismul nostru. Ce ar deveni ea, decât s'ar scobori în pulberea drumurilor și ar lupta ca bărbatul pe arena luptelor vieții? Bărbatul trebuie să-și pōrte femeia, cum se dăce, pe palme, dimpotrivă însă și ea să radieze dela sine acel spirit recovoritor și dător de viață, care se fiă o adevărată binecuvântare pentru bărbatul, care se întōrce acasă dela munca obositoare.

Eu cred, că etica sanctuarului nostru familiar, și firesce, întręga noastră viață socială și de stat ar deveni o nimica, decât femeia pășescă ca și bărbatul pe terenul public și al luptelor de tōte zilele. Cine va crește atunci copiii. Institutetele, pensiunetele? În astfel de împrejurări sanctuarul nostru familiar s'ar nimici. Declar hotărît, că chiar și pozițiă manufacturierilor și a muncitorilor de fabrică a-și dori să o scin de așa, încât femeia să pōtă se trăescă numai misiunei sale, adică să-și țină în ordine casa și copiii.

Ce privește sciința medicală, ea nu este de loc pentru femei și ar fi de prisos să se mai vorbească despre acesta. Conced, că și din rândul femeilor s'ar pută ivi medici buni, tot așa pe cum sunt destui medici răi. Corporațiă medicilor însă n'are lipsă de femei, căci și așa numărul lor este destul de mare. Nu voi să vorbească despre aceea, decât și întru cât ar pută femeile să ridice nivelul sciinței. Eu aș concede și mai mult femeilor, decât chiar voim să creșcem din ele savanți specialiști. Căci, decât vom aplica consecuent principiul emancipării femeii, atunci pe aceste le putem aplica în tōte carierele, putem să le punem în servicii înalte de stat, să le alegem deputați, ba să le deschidem loc chiar în armată.

Aut — aut! Său că urmăim calea ce ni-o indică natura, seu întōrcem totul cu fundul în sus. Ce privește îndeosebi punctul meu de privire, că ce cred despre aceea, decât femeile sunt trimise în clinicele universităților să studieze, ătă care este părerea mea:

Studiarea în clinică se întemplă cu seriozitate demnă și cu decență; dimpotrivă însă, sunt de lipsă unele explicațiuni și demonstrări, cari vatēmă pudicițiă firească a femeii. Nu esitez a mărturisi, că m'ar supăra, decât aș vedă pe ficia mea între ascultători. Dacă statul vră să-și creeze medic-femei, asta ar avé loc singur și numai în universități femeesci.

Cum își crește împăratul Wilhelm fii săi?

Din incidentul, că unul dintre fii împăratului, priuțul Adalbert, a primit dăilele acesteia sacramental confirmățiunei, un djar din Berlin publică mai multe amănunte asupra modului de creștere a fiilor împăratului Wilhelm. Țtă ce spune între altele:

Împăratul Wilhelm își crește fii săi foarte cu multă rigōre. Li-se dă de învățat foarte multe și li-se pretinde să învețe în mod fundamental; abia 2 ore de distracțiă li-se

permite pe dă. Întrebunțarea dăile le este împărțită după un plan, care ca și planul de învățământ, lucrat de însuși împăratul, se eșeută cu tōtă punctualitate.

Vara se scōlă prinții la 6, iarna la 7 ore. La 8½ li-se servescă ca dejun ceai și prăjituri, de mai multe ori în societatea părinților. La 8 ore urmăză orele de învățământ, cari durăză până la 11, apoi li-se dă 1 oră pentru mâncare și odihnă; urmăză ărăși învățământ timp de 2 ore, și apoi un prânț simplu de aci înainte studiu până la 6 ore, întrerupt cu ore de călărit, gimnastică și mișcări. Terminând cu o cină de bucate felurite, reci și calde, termină cu jocuri sociale, cari să isprăvesc la 9 ore, când e sosit timpul de culcare.

La dorința hotărîtă a împăratului, prinților nimic nu li-se trece ou vederea, ci ausă stea cu diligență de studiu și eventualele pedepse nu li-se iertă nici-odată. Neîncetat și cu interes strict veghiază atât împăratul, cât și împăratăsa asupra educației sciințifice. Împăratul cu deosebire pune pond pe sciințele militare. Acastă grea ocupațiune o au. — Împăratăsa, întocmai ca și soțul său încoronat, pedepsesc ori ce îndirjire, nesupunere și chiar și greșeli mai mici.

Literatură.

La Arad a apărut „Gramatica română” pentru școlile primare de Ioan Petru, profesor. Partea II. Pentru cl. IV. Conține 95 pag. și costă 60 bani.

Avis pentru d-nii învătători. Aduc la cunoștința d-lor învătători români, că se află sub tipar și în curând va apăre „Geografia” pentru școlile populare române de Nicolau Pop, fost corector la gimnaziul român din Braşov, în edițiunea a nouă, cu multe ilustrațiuni, harte și cu harta Ungariei colorată, îndreptată și potrivită celui mai nou plan ministerial de învățământ. Cartea acesta se pōte procura încă de acum la subscrisul, precum și la tōte librăriile. La 10 exemplare servescă cu unul gratis. H. Zeidner, editor de cărți școlare în Braşov.

ULTIME SCIRI.

Viena, 23 Octombrie. Sciri telegrafice sosite din China anunță, că răsboiul a prefăcut Mandsuria într'un vast și desolat cimitir. Orașele Al-gun, Sokalin și alte localități bogate și înfloritoare înainte de răsboi, sunt acum o grămadă de ruine. Fluviul Amur e așa de plin de cadavre întrate în putrefacțiune, încât pescii mor în enorme cantități.

Dublin, 23 Octombrie. Foile irlandeze publică o adresă cătră președintele *Krūger* în numele națiunei irlandeze. Adresa glorifică virtuțile președintelui și are cele mai aspre cuvinte de reprobare față de națiunea englesă. — Adresa acesta se va ceti lui *Krūger* în limba irlandesă și olandesă, apoi va fi afișată pe placate în întregă Olanda.

DIVERSE.

Nuntă de zinc. Soim, că mulți dintre omeni cu dare de mână își sêrbéză nunta de argint seu chiar nunta de aur. Dăr ca să-și sêrbeze oineva și nunta de zinc, acesta e un lucru mai rar. În Paris înțeleg sub nunta de zinc sêrbarea anului al 10-lea dela căsătoriă. O astfel de nuntă și-au sêrbat de curând baronul și baronesa Mainville din Babel de pe țermul Senei. Întreg serviciul folosit la masă era din zinc. Erau din zinc farfuriile, lingurile, cuțitele, ba chiar și vinul din ulciōrele de zinc l'au beut cu pahare tot de zinc. Őșpeții au făcut daruri părechei ce și-a sêrbat nunta de zinc mulțime de lucruri tōte din zinc împodobite cu petri soumpes.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Mair.

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Octomvre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	113.35
Renta de corone ung. 4%	90.—
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	119.50
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	98.—
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	115.75
Bonuri rurale ungare 4%	90.50
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	163.50
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	96.60
Renta de hartie austr.	96.36
Renta de aur austr.	114.10
Losuri din 1860.	131.25
Actii de-ale Banței austro-ungar	17.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	645.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	647.—
Napoleonori.	19.21
Marci imperiale germane	117.72 1/2
London vista.	240.75
Paris vista	97.90
Rente de corone austr. 4%	97.40
Note italiene	90.30

Cursul pieței Braşov.

Din 24 Octomvre n. 1900.

Banecota rom. Cump.	18.90	Vend.	18.96
Argint român. Cump.	18.80	Vend.	18.90
Napoleonori. Cump.	19.15	Vend.	19.20
Galbeni Cump.	11.20	Vend.	11.30
Ruble Rusesce Cump.	—	Vend.	—
Marci germane Cump.	117.60	Vend.	177.66
Lire turcesce Cump.	21.40	Vend.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vend.	101.50

Nr. 88—1900.

Publicare de licitare.

Subscrisul senat bisericesc, eserie prin acesta licitațiune publică, pentru edificarea bisericeii, din parochia Rebra mare (Nagy-Rebra) (comit. Bistrița-Năsăud), pe baza planului și a devisului de spese, aprobat de Pré Ven. Consistor Epescu

al Gherlei, cu clausula de dtto 18 Iulie 1899, sub Nr. 6190 pre ziua de 12 Novembre 1900 st. n. la 10 ore a. m.

Licitațiunea va fi verbală, și cu oferte inchise, cari vor fi așterne la adresa senatului bisericesc, provădute cu vadiul legal, până la datul licitației.

Planul și devizul de spese, precum și condițiunile de licitațiune, se pot vedé în cancelaria oficiului parochial, din Rebra mare până la ziua de licitare.

Prețul de strigare se statoresece cu 30,570 corone și 18 fileri.

Din ședința ținută la 29 Octomvre 1900.

Președintele:

Onisim Rotariu,
paroch gr.-cat'

Iacob Pop,
secretar.

Prețuri ieftine.

Nicol. Dușoiu
BRAȘOV,

„Piața mare, sub banca „Albina”
la „SACELEANA.”

Reco-Magasiniul sêu bine
mandă asortat

Mărfuri de băcănie.

Singurul Deposit ieftin
și bun de

BUMBACE de ȚESUT

albe și colorate.

Arniciuri de toate colorile.

Pânză creță și Țesături
de casă etc. etc.

Rum și Liqueuri fine.

Singurul Deposit de ceai rusesce Prapit K. & C. Popoff Moscova

Făcili din ceapă curată — Vinuri de Spania.

Medalia de aur Paris grupa XVIII.
de argint Paris grupa XIII.

Pentru

SESONUL de TOMNĂ și IARNĂ

Recomandăm On. public **renumitele** noastre fabricate, **recunoscute ca foarte solide**, și anume: pentru

Costume, Pardiseuri, Stofe pentru paltone

foarte moderne.

Stofe de uniforme pentru oficeri și amployați.

Postavuri și Loden, pentru sport, economi și agricult.

Pleduri pentru bărbați, Plapome și Covore.

Ne rugăm de o cercetare numărósă.

Wilhelm Scherg & C-ie

fabrica de postav, Braşov.

Membri al Juryului în 1885 și 1896 la Budapesta.

Vinuri de Ardeal

Aducem la cunoștința On. public din oraș și jur, că:

Vândarea de vinuri a marelui nostru deposit
sé continuă în

Pivnița de Vinuri

— a noastră proprie, —

Strada Porții nr. 25.

— Cu prețurile ieftine de până acuma. —

Negot de Vinuri în en gros.

M. FLEISCHER & C-o.

CĂRNĂȚARIE FINĂ ȘI CU GUST.

DESCHIDERE DE PRĂVĂLIE.

Am onóre a face cunoscut On. public din oraș și din jur, că am deschis sub firma

E. R. FERNENGEL

în Strada Hirscher, podul Bătușilor Nr. 2
(lângă pivnița Esterhazi),

cu începere dela 15 Octomvre, o prăvălie cu carne, brânzeturi și cărnuri afumate.

In fie-care și se capătă **cărnățarie prospătă, șuncă prospătă, fiartă, brânzeturi și unt pentru ceai.**

Rugându-mé de o cercetare numărósă sunt

cu totă stima:

E. R. FERNENGEL,
prăvălie cu carne, brânzeturi și cărnățarie.

(11263.—4.)

PREȚURİ EFTINE.

Prima cărnățarie română.

Săptămânatul are onóre a aduce la cunoștința onor. public, că din 1 Octomvre st. n. **am deschide** sub firma

Leonhardt & Căpățină

o prăvălie de carne și cărnățarie

în Strada Hirscher sub podul Bătușilor,

unde se va află in tot timpul și pôte servi onor. public și clientelei sale cu tot-felul de **carne și cărnățarii** prospete de prima calitate, precum: **Salam, unsóre** topită de pore, **slănină** părlită, afumată și neafumată, **șunculițe** mici și mari, **șuncă fiertă, cărnați** cu hrean, **limbi afumate**, precum și tot-felul de **cărnați** reși și pentru fript, foarte bine pregătiți.

Cu prețurile cele mai moderate.

Comandele voi esecuta prompt și espedez pachete cu posta ori și unde.

Prețuri curente la cerere trimit gratis.

Sper că onor. public Brașovean și strein, ca prim începător român, mi va da sprijinul cuvenit,

cu totă stima

Dumitra N. Căpățină,
măcelar și fabricant de cărnățarie.

11005.—5

Prima cărnățarie română în Braşov.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la óra 5-8 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 7-48 min. séra.

Dela Braşov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la óra 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
- III. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).

Dela Braşov la Kezdi Ósorheiu:

- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la óra 3-20 min. nóptea.
- II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Cluc-Szereda).

Dela Braşov la Zênescei (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la óra 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la óra 5-26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la óra 3-15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

- I. Trenul de persoane la óra 8 dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 10-25 min. séra.

Dela Bucuresci la Braşov:

- I. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m.
- II. Trenul pers., la óra 9-27 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la óra 5.— min. dim. (ca e circula numai Vinerea dela Predeal.

Dela Kezd-Ósorheiu la Braşov:

- I. Trenul de persoane la óra 8-25 m. dim. (are legătură cu St-Georgiu, Ciuc-Szereda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de pers. la óra 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la óra 6-48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zênescei la Braşov (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la óra 7-2 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

- I. Trenul de pers. la óra 8-25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la óra 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt la óra 6-48 min. séra

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.